

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Pó'i'a acést'a ese tóta Marti sér'a,
-- dar prenumeratiunile se priimescu
in tóte díele.

Pretíulu pentru Ostrunguri'a: pre anu
8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu triluníu
2 fi. éra pentru Strainetate:
pre anu 10 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 5 fi.
pre unu triluníu 2 fi. 50 cr. in v. a.
Unu esemplariu costa 15 cr.

Tóte sfodienicele sí banii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea diríginte a diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Inserfíunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, sí 30 cr. taese timbrale.

Cinstiti ómeni de-omenia,
Intre noi vorba sà fia!

Rogu-ve: ce 'ntardiéti,
De nu ve mai abonati?
Ce atátu ve imbiéti
Sí cu lipse ve scusati?
Nu sciti cà-adi romanulu are
Díle grele, de cercare,
Candu fortiele nóstre tóte
— Spre viétia ori spre mórté —
Sunt acum' de-a le uní,
Cà-ci altu-feliu, Dieu, vomu perí?!...
Aidati dar, nu 'ntardiéti,
Ci veniti, ve abonati
Cátu mai grosu sí cu nadejde,
Cà bugetulu, fore veste,
Fórte reu ne necasesce
Sí perirea ni vestesce.
Séu de v' ati degeneratu
Sí nu priimiti neci unu svatu,
Ca sà ve mai abonati:
Rogu-ve, ve declarati,
Cà poteti fi fore mine?
— Atunci eu ve lasu cu bine!...
Dara bine sà grigiti,
Nu cumu-va sà ve caiti. —

Bolundulu natíei:
«Gur'a-Satului.»

Telegrame originali.

Cernauti ^{17/10}. Mane la 9 óre, deminéti'a, se va serbá in sinagog'a de aice taerea impregiuru a dlui dr. **Tomasiciucu**. Acést'a a fostu unu punctu principalu d'in program'a politica a alegatoriloru sei, pre carele Dnsa l'a acceptatu. Sadagur'a va fi representata la ast'a serbare pr'in o delegatiune de 12 insí. Splendórea festivitatii se va marí pr'in presentí'a mai multori onoratiuni, spre esemplu: **Izik Goldenberg**, **Sruli Silberzweig**, **Herschko Rubinstein**. Archimandritulu **Bendell'a** nu va fi de facíe.
Radauti ^{14/10}. Adí tienura aice federalistii **Rennei**, bar. **E. Hurmuzachi**, archimandritulu **Bendell'a** sí dr. **Tomasiciucu** o conferintia in caus'a alegatoriloru nationali.

Anecdote.

Unu prentu d'intr'unu orasiu a cuventatu in contr'a loteriei: „voi muieriloru miserabile, voi ruinati pre barbatii vostrii, cu loteri'a cea afurisita, candu visati nrulu 17. 32. sí puneti celu de pe urma cruceriu; lucrati mai bine cu sirguintia sí veti avé folosu“. Coborindu-se de pe amvonu díse catra cantoru: „credu cà de astadi nainte nu va mai pune neci un'a la loteria“. Mergendu a casa, éta cà sta o muiere lunga portitia, sarutandu-i man'a sí dícendu: „sà fia cu iertare, domnule parinte, eu in cuventarea de astadi am audítu nmai dóue numere, carele e alu treile? cà-ci eu cu placere punu *ambo terno!*“

Uuu mintiuosu díse intr'o societate, cumu cà elu a venitu pone la *finca lumei*, mai avendu inca unu pasíu de facutu, *si apoi calcá pe nemica!*

Unu servitoriu bolundu, pe carele, totu ce se faceá reu in casa, ilu invinovatiá, strigá odinaóra, nascendu dómn'a lui: „Dómné Ddieule, *si ast'a* va vení de buna séma *pe capulu meu.*“

Unu proprictariu aveá in casuti'a sa pe o mé-sa 2. capete de mortu. Intrebandu-lu care-va, la ce tiene elu capetele in locuinti'a sa? respunse: „Apoi ascépta, indata iti voiu spune: capulu celu mare ilu am dela amículu meu cclu mai bunu; éra acelu micu, no, acél'a e *de candu erá amículu meu inca unu baetu.*“

Placintescu.

Unu tíganu mergeá odata pre drumu, sí vedendu cà vine o careta pre drumu asupr'a lui, tieganulu statù pre locu in mediuloculu drumului, sí candu se apropiá caret'a, tíganulu incepù a strigá d'in resputeri: Mái! (facendu semnu sí cu man'a:) Hei!

in laturi, in laturi, că pre legea mea, de unde nu dai in laturi, facu minunea ce am facutu ieri. — Domnulu, care observase, si audi pre tiganu strigandu in gur'a mare, porunci cocieriului, să traga in laturi, pre candu tiganulu stá totu in mediuloculu drumului. Dupa ce trecu caret'a. porunci domnulu să oprésca, apoi oprindu, intréba pre tiganu: Mái tígane! apoi ce faceai de nu tragea in laturi? — D'apoi faceam domnule aceea ce am facutu ieri. — Si ce ai facutu ieri? — Ieri inca am strigatu unu'a să dea in laturi, dar de óre ce elu nu a vrutu, m'am datu eu in laturi, si a fostu bine.

Unu tiganu, bolnavindu-se, s'a dusu la mediculu cercului, spre consultare, care i deduse verbalmente urmatoriulu receptu: „Mái tígane, du-te a casa si spune la muierea teu, să-ti férba o isména, si zam'a să o bei cu lingóre.“ —

Venindu tiganulu a casa a spusu Siofranii receptulu capetatu. — Tigan'a ne putendu-si pre depelinu intipuí insanetosírea d'in receptulu de susu, s'a dusu la vecina sa si s'a plansu, că ea nu scie, că cari ismene să férba si dela cine să capete lingóre de beutu. — Vecin'a alergandu la doctorés'a, spre deslucire, aduce scirca, că nu isména si lingóre, ci „isma“ să férba si zam'a să o bee cu „lingur'a“.

O sasóica a bagatu in siura duoi imbletitori, să-i inblatésca gràulu pre a 16 ferdela, ori mesura.

In curte aveá sasóic'a duóe case, in care locuía, un'a inainte catra strata, éra alt'a in curte in dereptu. — Ne fiindu-i intr'o di slug'a a casa, s'a dusu ea singura să intrebe pre imbletitori, că in care casa vreu să prandiésca, vorbindu-li in oratiunea directa, precumu urméza:

„Moi inblacii! muncamiti voi dinainte, muncamiti voi d'in dereptu!!!“

Unu soldatu fú intrebatu, că de câtu ani e? — Elu respunse, că ar fi de 22 de ani, inse fiindu că 18 lune a jacutu bolnavu, in spitalulu militariu, elu e numai de 20 de ani si jumetate, de betranu.

Intrebari deschise.

Óre de ce nu mai incepe „Telegrafulu Romanu“ a-si mai laudá pre candidatulu seu erudit?

Respunsu: Că-ci sufere inca greu de iamerulu moralu alu faciarniceloru laude, pone acum'a pr'in elu publicate.

Ce este mai securu in du'a de astadi?

Respunsu: A te face episcopu in Androchielu.

De ce-ti bati muierea, m'ai barbate?

Respunsu: Io me batu pre mine insu-mi, că-ci dupa canóne, barbatulu cu muierea sunt unu singuru trupu.

Óre cine a scrisu, in nrulu 73. d'in „Gazet'a Trnei“, corespondinti'a despre dícecele vacante d'in Unguri'a?

Respunsu: Pusca-'n-stele.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de silvicultore alu dominiului cu insemnatele paduri, apartienetórie de eparchi'a d'in Androchielu, cu léf'a anuale de 2400 fi. pre anu, se eschide, pr'in acést'a, concursu pone la vinerea mare.

Cererile concursuali, instruite dupa lege, sunt de a se adresá la cons. eparchialu in Androchielu, pone la terminulu prefíptu. — Cele mai tardiu intrande se voru returná simplu competietoriului. —

Androchielu, in du'a santului Gligoriu Barbosulu, 1873.

Inachia Podrumariu,
presiedintele senatului cons. epitropeseu.

Carausebesiu in 12 Opt. 1873.

Telegramu.

(intardiétu.)

Endlich! amol! sosí la noi multu?! doritulu?! — dupa marele ling . . Ionescu „Mesí'a, lucéfarulu, lumin'a ect.“ fispanulu Severinului, mameluculu Bogda-prosti.

Ex officio, voira micii mameluci să-i gatésca o primire pompósa; dar' mare incelare! că capatinosii de romani, nu voru să se capacitedie. — A séra conductu de facile, representatu prin toti cotrintiarii si cocierii prinsí ca cu latiulu din vecinulu comitatu Carasú. La oratiunea romana rostíta de paserea Ionescu si aplaudata cu „éljenuri“, a respunsu „Dad'a“, cum?! nu l'am potutu pricepe, că-a vorbitu turcesce. — Oratiunile: nemtiésca si unгурésca, au castunatu mare risu, hohote. Sér'a s'a datu banchetu, la care n'a lipsitu nici unu mamelucu d'in locu si juru.

Draguti'a necredintiósa inca escelá astadi la banchetulu datu. Toaste nenumerate pentru parintesculu (?) guvernulu, pentru „Gurile sateloru“ ect. ect. — Candidatulu de ablegatu Sandu Latzi, pré intieleptulu slugabireu d'in cerc. Temisú, — că tatarulu d'in Mehadi'a, la demandare mai inalta, s'a retrasu, — lingusiesce, cortesiesce cătu póte; numai cu calcululu: d'a pune lab'a pe 4000 fi. — ca imprumutu, să n'o véda mai multu, — dela orasiu inse nu póte esí la cale; hm! hm! ce mai mirosu are intielepti'a sa!! In fine: Bucura-te popo Alexu, că-ti capeti unu colega, care te vá servi la compunerea lungeloru oratiuni dietale: „igen“, „nem“. —

La revedere!

Bendaune.

Motto: Romani d'in patru unghiuri.

Cine voiesce să aiba idei maretie despre romanismu, mérga in Oradea-Mare, si acolo le va aflá.

Intre unu advocatu magiaru si intre unu romanu teneru, s'a escatu unu discursu fórte ineresantu. — Advocatulu lu-intréba: „Miféle nemzetiségü?“ Resp. „Román.“ — „Román? . . . talán Oláh? . . . S tud ön oláhul?“ — Resp: „Tudok.“ „Na az igen szép, mert oláhul tudni, nagy haszon, hanem románul tudni, politikai szempontból véve . . . borzasztó veszélyes dolog!“*) Ipsissima verba a dnului advocatu magiaru. — —

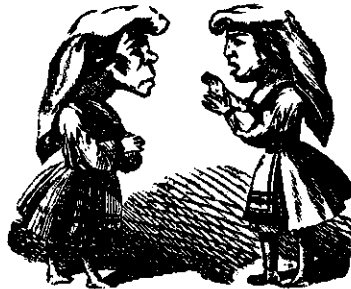
*) Elhizitük uram!

Intrebare sioda.

*Ôre de ce se obicinuescu fôrte multi ômeni d'in cei carturari,
a mancã cu steng'a sî nu cu drépt'a?*

*Respunsu: Cu sî in alte afaceri omenesci, drépt'a
sà nu scia ce face steng'a!*

TRENC'A si FLENC'A

T. Bata-lu tôte mironositiele cele fore untulu de lemnu,
cà ce superare sî mahnire ni-a casiuuatu necuratulu de B.
Jean, dep. congresualu; n'ar mai fi fostu poména de elu.

F. Ce prostia va fi mai fostu facendu acelu cameleonu?
Eu spune-mi, cà mi perdu rabdarea.

T. Ni a batjocoritu limb'a! cà-ci la finea congresului, si
a-nume la banchetulu datu in ónórea membriloru congresuali,
a tienutu o vorbire unгурésca.

F. Vedi soro, ce face imbuibarea sî inganfarea: d'in feti-
oru de popa seracu — unu adevveratu renegatu. — Déra credu,
cà d'in acestu incidente la romani omeni'a sî-a mancatu.

T. Sî io credu, cà celu mai mare blastemu pre lume nu
póte fi altulu, ca dintr'unu popa romanu adevveratu sà se nasca
unu inpolitiatu renegatu.

Unu fragmentu de profetii,

conformu spiritului tempuului de adi. Compusu dupa
metodulu lui Dante pr'in mine Muslea Opincariulu.

Totu audu sî mi-se 'mpare.
Cà de astadi intr'unu anu
Ungurii o sà se care
Si pre mări in Eisenbahn.

Eisenbahnulu s'a gatatu,
Rotile sunt unse bine,
Nu-e vorba de resturnatu. —
Ei voru merge da minune.

Podulu de pre mare-e tare,
E facutu pre stelpi frumosi.
Nu-e vorba de resturnare,
Cà-ci de grosi sunt ei pré grosi.

Sunt d'in lemne-ardelenesci,
Va sà dîca romanesci,
Slovaesci sî-apoi serbesci, —
De te iziri candu îi privesci.

Rótele inspira frica,
Cà sunt facute de gica,*)
Totu d'in feru d'alu deachianu,
Ce nu platesce unu banu.

Nu face-aceea nimica.
Unguriloru nu li frica.
Fiindu-cà au sperantia mare,
Cà ferulu deachianu e tare,
Nu se temu de imburdare!

Ins'unu astronomu vestitu
Audîndu acea minune,
Pr'in tíera-a caletoritu,
Si-éca dinsulu ce ni spune:

Cumu-cà tocma 'n aceea di,
Candu acelu Bahn va porni,
Pre mare s'a ridicá
O furtuna fôrte grea:
Eisenbahnulu va lovi,
Rótele îi voru porni,
Prad'a marii totu va fi, —
Numai stelpii voru scapá,
Cà-ci pre apa voru notá.!

Vedeti domniloru magiari
Cu capatienile mari,
Cà usioru n'o sà scapati
Cu ai vostri mecenati!

Càci aveti multe pecate,
Si-ele debe resplatite
Cu pedepse insutite,
Dupa sant'a direptate.

Milióne 'mprumutate
Nu vi-a asecura scapare,
Càci veti fi pre n'asceptate
Trasi sî 'mpinsi toti la perdiare.

Si atunci Dumnedieu scie
D'in tíera ce-o sà mai fia:
Póte-o Daco-romania
Duratória pre vecia, —
Póte-o prada la tirani
Pentru sute, mii, de ani!

Antitese.

Tabl'a reg. d'in Muresiu Osiorheiu d'in cuvin-
tele avocatului Arone Densusianu d'in Fagarasiu,
in cari a aperatu dreptulu romaniloru fagarasieni,
sî demnitatea nationale, esplicandu crima de infide-
litate in contr'a statului magiaru i-a facutu procesu
sî de locu dupa auscultarea lui l'a intemnitiatu, ca
pre unu omu periculosu pentru societatea omenésca.

La ce tenerimea romana d'in Aradu a grabitu
a-i adresá urmatóri'a depesia:

Stimatului Domnu

Arone Densusianu in Maros-Vásárhely bün-
ügyi börtönben.

Junimea romana aradana, findu aduncu
miscata de atentatulu fara de lege, comisu
contr'a Dtale, sî-esprima condolinti'a. Iunimea
este cu Dta. Traiesca libertatea sî indepen-
dinti'a nationala!

In numele junimei:

Demetriu Magdu.
Giorgiu Popoviciu.

-- Acum' sà ne intrebãmu: care epitetu d'in
ecle dóue opuse este adevveratu sî cu temeiu pentru
confratele nostru Densusianu?!

*) - talu.

TAND'A SÎ MAND'A

T. D'apoi nu l'a sciutu nime consiliá pre be-tranulu sî neputintiosulu nou-metropolitu, ca sà nu mérga la Ienopolea, pentru a santi stégulu honvediloru unguresci, care póte candu-va va fi portatu in contr'a nóstra?

M. Ba da, l'a consiliatu vicariulu Mirone-Romanulu.

T. Sî apoi la svatulu lui Romanulu ce a disu metropolitulu?

M. A disu, cà acum', Dieu, lui nu-i mai pésa de superarea natiei romane, cà-ci „*svaco ciudo za tri dana* (ori ce mania e numai pentru trei zile)!”

T. Ba sà incéla Escelenti'a Sa. Proverbiulu seu póte fi bunu pentru serbii lui, dara romanulu tiene minte!!!

T. Destulu frate cà noi trebue sà ne magiarisamu, cà nu-e alta potere, sî dreptu au unгурii, cà staruescu sà ne faca magiari.

M. Ce primejdia vorbesci tu? pare cà ai calcatu in ceva Tando! — Noi sà parasimu limb'a nóstra, a semidieiloru, limb'a lui Romulu sî Remu? !

T. Trebue sà ne facemu unгурi, cà sî stramosii nostrii d'in „Edemu“ au fostu unгурi, sî ungurescu au vorbitu sî ei in Secuime, unde au fostu pusi.

M. Pretine, trebue, cà te a deochiatu cineva, de vorbesci nesce secaturi ne mai audite, dicendu, cà „*Adamu*“ sî „*Ev'a*“ au fostu unгурi.

T. Unguri ghiaosi au fostu, sî ti dovedescu, cu istoriculu *Orbantiu*, adevérlu acestu ungurescu. Audi-me! — Candu au intrebatu Ddieu, santulu, pre faptur'a manelor sele, pre omulu celu d'antaiu, cà unde-e mârulu furatu d'in pomulu cunosciintiei binelui sî a reului, a respunsu ungurescu: „*Adám*“, adeca *lu-amu datu ei*; sî la mai departea intrebare, cà ce a facutu ea cu mârulu a respunsu elu éra: „*Eve*“, va sà *dica: l'a mancatu!* — D'in acestu temeiu limbisticu a capetatu omulu celu d'antaiu numele Adamu sî muiera lui Ev'a. —

M. Taci obrasnicule sà nu te auda *Blasienii*, — cà apoi e vai de *Orbantiu* sî de *Tâncsics*. —

T. Spune-mi Mando, cà, dupa canóne, cumu trebue sà fia episcopulu de calificatu?

M. Elu trebue sà fia barbatu alu unei femei.

T. Mare lucr vorbesci tu. — Ce credi déra, cà cari candidati d'in cei cinci, recomandati de „*Albin'a*“, intrunescu tóte insushile canonice?

M. Pucine cunosciintie posiedi tu frate. — Da nu scii, cà celu mai calificatu, insuratu, candidatulu de episcopu este *aspirantele la postulu veduvitei eparchie d'in Androchielulu*, cu clopotulu celu istoriculu?

T. Bine dici. *Androchielu* sî-potu gratulá.

Ursici.

(§.) Cu bucuria constatamu, cà „brav'a“ nóstra tenerime d'in Aradu septeman'a trecuta neci musce n'a mai prinsu, neci balauri n'a mai aventatu, nu pentru cà muscele peru sî balaurii nu se mai aventata, ci d'in motive nobile, pentru-cà adica a inceputu a dá espresii de viétia: dins'a a-nume s'a coadunatu in conferintie, — s'a prinsu a face o societate de lectura sî de conversare, — a telegrafá marti-

rului nationale Arone Densusianu in temniti'a unguresca o adresa de condolentia — sî arangéza unu balu nationale pentru ocase'a alegerei de episcopu in Aradu. Inainte „brava“ tenerime! cà-ci la d'in contra ve denunciamu, cà ve socotiti a aduná balele boiloru de pe campu!

(§.) Éra cu mare superare avemu a constatá, cà honores mutant mores. Éca! noulu metropolitu sî consiliariu intimu, bagu séma pentru a fi candidatulu la mai multe alte title sî ranguri antidemocratice, s'a imbetatu la capu ca o tutca, cà ei, la dorinti'a fratiloru magiari, se duse la Ienopolea, pentru a santi in persóna standardulu honvediloru magiari. Bata-ve foculu onori!

(§.) Petrupopulu **Chiril-secu**, avendu a asiste la o incuistiune in G., un'a un'a se certá cu crestini de acolo, provocandu nelinisce comisiunei esmise. Bine ni aducemu a-minte, cà intre altele dise catra acei crestini: „Voi partisani sî perturbatori de pace sî anarchici ce sunteti, audu, (póte depe strate) cà ati fi disu (?), cà mi-veii radé barb'a; dara vedeti acum', cà nu mi-o atí rasu-o, cà-ci barb'a mea sta inca la loculul ei.“ La ce unulu d'in poporu pre data i respunde: „Póte stá ca acolo; cine ce da pre ea?“ Betulu petrupopu a patitu-o, pre candu „sî lacuisses, filosofus mansises.“ D'in buna anima i recomandamu dara, ca pontru alta data sà nu uite de acestu practiculu proverbiiu, cà-ci Pré cinsti'a sa scie latinesce.

(§.) Audimu, cà pre metropolitulu nostru la Ienopolea l'a intempinatu unu banderiu ungurescu escelinte, sî dupa santirea stégului honvediloru unguresci i s'a datu unu banchetu stralucitu.

Éra tenerimea romana d'in Aradu, inainte de a sci cà va merge metropolitulu la Ienopolea, éra de gandu, ca sà-i faca o serenada, ca noului metropolitulu stimatu sî inbitu, sî sà arangeze unu balu espresu in onórea Escelentiei Sale.

Ei dar, „tempora mntantur et nos mutamur in illis“, cà-ci, dupa mergerea Escelentiei Sale la Ienopolea, tenerimea a intrelasatu serenad'a, éra balulu ilu va face fore titlulu de devotamentulu disu!

Firesce, un'a pentru alt'a!

Toc'a Redactiunei sî a Aministratiunei.

Catra *on. publicu*: nri d'in trecutu avemu in abundantia. Abonamentele se primescu numai pone in sversitululu actualulu anu. Romanii nu fia totu romanii cu mintea de pre urma!

Dlui M. B. in C. m. — Da, pré bucurosu combatemu vitulu, dara pre càtu se póte de obiectivu.

Apoi de persóne pucimu insemnate nu ne potemu ocupá desu, cà-ci sî de altminte cu càtu va fi mai rara sî mai stereotipa satirisarea loru, cu atátu va fi sî efectulu mai marc. Ast'a este un'a d'in conditiile sî fortele satirei. Pre preotulu I. M. l'am avutu dejá in diurnalulu nostru: in càtu nu i-ar fi de ajunsu, spre a se indreptá: întórceti-ve catra capulu metropoliei, cà-ci acum' nu numai „taie'a“ preotulu conduce trebile metropoliei. D'in materialulu tramisu alegemu sî publicamu pre rondu. De ti se póte, procura-ni pos'a martirului *Arone Densusianu*.

Lui **3-p'a**: versuletulu „*Al'a*“ e fore idei sî *neestetice*.

Dlui T. H. L. in D. — B. pentru acum' nu se potu procurá. Dici, cà diurnalulu nostru se citeSCO cu fórte mare placere in giurululu *Devei*, sî cu tóte aceste ómenii a nevoia ilu comanda cu abonamentu. Da da, sentimu *ideferentismulu* comune, ce ne impresionéza amaru in tóte trebile nationali. Quousqve tandem?!